

Sygn. akt I UK 142/16

POSTANOWIENIE

Dnia 1 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania M. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
o ustalenie podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 1 lutego 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 29 grudnia 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 grudnia 2015 r., sygn. akt III AUa (...), Sąd Apelacyjny w [...] – w sprawie z odwołania M. K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B. – zmienił zaskarżony apelacją organu rentowego wyrok Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B. z dnia 17 kwietnia 2015 r., sygn. akt V U [...], i oddalił odwołanie M. K. od decyzji organu rentowego z dnia 25 września 2014 r. stwierdzającej, że M. K. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 2 lipca 2014 r.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego odwołująca się zaskarżyła skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano na potrzebę wykładni art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności

gospodarczej (Dz.U. z 2013 r., poz. 672 ze zm.) w związku z art. 13 pkt 4 w związku z art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2013 r., poz. 1442 ze zm.). Wskazano, że „potrzeba wykładni przepisów prawa powstała w związku ze stanem faktycznym i prawnym przedmiotowej sprawy, a dokonanie wykładni ma służyć jej rozstrzygnięciu. Wątpliwości, które wynikły na tle stosowania ww. przepisu sprowadzają się do pytania, czy ocena prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej (w szczególności w zakresie przesłanki ciągłości tej działalności) na potrzeby ustalenia podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnym, rentowym, wypadkowemu i dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu przez osobę, która niedługo po uzyskaniu wpisu do ewidencji działalności gospodarczej stała się niezdolna do pracy, powinna ograniczać się jedynie do faktycznie podjętych czynności w okresie przed powstaniem stanu niezdolności”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującej się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżąca wykazała istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Zgodnie z dotychczasowym orzecnictwem Sądu Najwyższego skarżący – opierając wniosek o przyjęcie jego skargi do rozpoznania na przyczynie przyjęcia skargi określonej w przepisie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. – powinien określić, które przepisy wymagają wykładni, ale także wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Konieczne jest opisanie tych wątpliwości, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Jeżeli zaś skarżący powołuje się na rozbieżności w orzecnictwie sądowym, to zobowiązany jest przytoczyć te rozbieżne orzeczenia Sądów, przy czym musi wykazać, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu albo wykazać, że wykładnia dokonana przez Sąd drugiej instancji jest sprzeczna z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecnictwa Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2008 r., II CSK 21/08, LEX nr 794605). Chodzi przy tym o rozbieżności w wykładni przepisu prawa, a nie o rozbieżności w jego zastosowaniu. Ponadto, ze względu na publiczne cele, jakie ma do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżący powinien także wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r., III SK 15/12, LEX nr 1228636 oraz z dnia 19 października 2012 r., III SK 13/12, LEX nr 1228618).

Autor skargi nie przedstawia odpowiedniej jurydycznej argumentacji, którą wykazałby, że istnieje przyczyna przyjęcia skargi do rozpoznania określona w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Swoje wątpliwości dotyczące wykładni wskazanych przepisów ogranicza do ogólnikowego pytania i przytoczenia poglądu wyrażonego przez Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 28 kwietnia 2011 r., II OSK 333/11, LEX nr 992553.

Chociaż autor skargi sam w uzasadnieniu wniosku stwierdza, że „potrzeba wykładni przepisów prawa powstała w związku ze stanem faktycznym i prawnym przedmiotowej sprawy” to jednak postawionego pytania ani zacytowanego poglądu Naczelnego Sądu Administracyjnego nie konfrontuje ze stanowiskiem zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] w zakresie sygnalizowanej kwestii. Ignoruje także ustalenia stanowiące podstawę faktyczną zaskarżonego wyroku.

Sąd drugiej instancji stwierdził, że materiał dowodowy sprawy nie daje podstawy do przyjęcia, że odwołująca się od dnia 2 lipca 2014 r. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą i z tego tytułu podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 8 ust. 6, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. To zasadnicze stanowisko zaskarżonego wyroku zasadza się na ustaleniu, że działania podjęte przez odwołującą się nie odpowiadają cechom działalności gospodarczej określonym w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 1991 r., III CZP 117/91, OSNCP 1992 nr 5, poz. 65, do których należą: a) zawodowy, a więc stały charakter, b) powtarzalność podejmowanych działań związanych z prowadzoną działalnością, c) podporządkowanie zasadzie racjonalnego gospodarowania, d) uczestnictwo w obrocie gospodarczym.

W zakresie powyższej oceny Sąd Apelacyjny uwzględnił między innymi bardzo krótki okres pomiędzy rozpoczęciem przez odwołującą działalności gospodarczej a uzyskaniem prawa do zasiłku chorobowego i zasiłku macierzyńskiego. W okresie od 2 lipca 2014 r. (od dnia zarejestrowania działalności gospodarczej) do 4 lipca 2014 r. (od dnia 5 lipca 2014 r. odwołująca przebywała w szpitalu w związku z zagrożoną ciążą i pobierała zasiłek chorobowy, a następnie zasiłek macierzyński) odwołująca nie wykazała żadnych czynności dotyczących prowadzonej działalności, poza podjęciem rozmów o utworzeniu strony internetowej i zakupem towaru na podstawie jednego rachunku nr [...] z dnia 2 lipca 2014 r. wystawionego przez M. S. (brata jej ojca, który od dnia 8 maja 2009 r. prowadzi działalność gospodarczą w zakresie sprzedaży detalicznej żywności, napojów i wyrobów tytoniowych prowadzonej na straganach i targowiskach oraz w zakresie sprzedaży detalicznej wyrobów tekstylnych, odzieży i obuwia na straganach i

targowiskach). Pomimo, że w dniach 2-4 lipca 2014 r. odwołująca podjęła pewne czynności, które mogłyby świadczyć o wykonywaniu działalności gospodarczej, to jednak działań tych nie można utożsamiać z zamiarem (wolą) jej rzeczywistego prowadzenia. Brak jest po stronie tych działań cechy powtarzalności. Według Sądu drugiej instancji nie nastąpiło prowadzenie zawodowej działalności gospodarczej w celach zarobkowych oraz w sposób zorganizowany i ciągły przed okresem pobierania przez odwołującą się zasiłku chorobowego i macierzyńskiego.

Czynności, które mogłyby świadczyć o faktycznym wykonywaniu działalności gospodarczej, odwołująca podjęła dopiero w okresie pobierania zasiłku chorobowego, a po urodzeniu dziecka - zasiłku macierzyńskiego. Od dnia 31 lipca 2014 r. odwołująca się dokonywała między innymi zakupu odzieży sprzedawanej przez M. S. - kupowała towar od M. S. dopiero po złożonym zamówieniu przez określoną osobę na portalu allegro; wystawiała na sprzedaż towar (płaszcz) przed faktycznym jego zakupem od M. S.. W związku z tym nie ponosiła ryzyka związanego ze sprzedażą towaru. Tak podejmowane działania należy – w ocenie Sądu – traktować jako pomoc przy prowadzeniu działalności gospodarczej wujka, a nie jako samodzielne prowadzenie takiej działalności. W ocenie Sądu odwołująca powinna mieć także świadomość, że na początku prowadzenia swojej działalności może nie otrzymywać wysokich dochodów, a także że powinna liczyć się z wystąpieniem straty. Pomimo tej wiedzy, odwołująca zdecydowała się na zgłoszenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości 8.760,81 zł. Kondycja finansowa firmy odwołującej nie uzasadniała zgłoszenia aż tak wysokiej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. W sytuacji, gdy osiągnany przychód nie pokrywał kosztów działalności, opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne należy traktować jako próbę stworzenia pozorów działalności, bez rzeczywistego jej wykonywania, co w konsekwencji nie mogło prowadzić do skutku w postaci podlegania ubezpieczeniom społecznym. Opłacanie składek nie może prowadzić do wniosku, że dana osoba przejawia zamiar faktycznego prowadzenia działalności. Przystąpienie do ubezpieczenia społecznego i równoczesne radykalne zgłoszenie najwyższej bądź znacznie podwyższonej podstawy wymiaru składek, przed planowaną ciążą, w okresie ciąży lub tuż przed ustaloną datą porodu, może świadczyć o zamiarze uzyskania

maksymalnego zasiłku macierzyńskiego od całej zadeklarowanej podwyższonej kwoty. Takie postępowanie ubezpieczonej opiera się na zamiarze pobierania świadczenia w wysokości nieadekwatnej do poniesionego przez nią wkładu finansowego w postaci opłaconych składek.

Autor skargi w uzasadnieniu wniosku nie uwzględnił – przedstawionego skrótowo wyżej – stanowiska zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego. O wykazaniu przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. nie przekonuje także samo proste powołanie się na pogląd wyrażony w powołanym orzeczeniu NSA bez zestawienia tego poglądu z analizami interpretacyjnymi przepisów prawa dokonanyymi przez Sąd drugiej instancji – analizami przedstawionymi w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.